

Виховний захід

«Хліб - усьому голова»

Мета : розширити знання дітей про шлях хліба з поля до столу; ознайомити з творами поетів і письменників, які оспівували хліб, із народними звичаями та обрядами; розвивати зв'язне мовлення; виховувати повагу до праці хлібороба, бережливе ставлення до хліба.

Обладнання: на дошці – записи «Хліб дарує щедра осінь», «На чорній землі білий хліб родить», «Землі кланяйся низько – до хліба будеш близько», «Хліб – усьому голова» «Як хліб буде, то й все буде» «Найсмачніший хліб від свого мозоля»; ілюстрації до казки «Колобок»; стіл, на якому – хліб із сіллю на вишитому рушнику, хлібні вироби в корзинах; за столом – малюнок української печі, вишиті рушники, калина колоски, свічка;

Хід заходу

Звучить тиха українська лірична мелодія, вчитель розпочинає бесіду.

У ч и т е л ь. Діти, у кожного народу є свої святині. Це – рідна мова, рідне слово, рідна земля. Святинею українського народу вважають і плід людської праці – хліб. На перший погляд, здавалося б, що в ньому надзвичайного? Давайте поміркуємо над цим. Хліб – це джерело життя. «Як хліб буде, то й все буде», - каже мудре народне прислів'я. І це дійсно так.

Духмяна, свіжа хлібина приходить щоденно до нас на стіл – м'яка, золотава, смачна. Цьому ми завдячуємо золотим рукам хліборобів, які зростили в полях хлібне колосся, зібрали щедрий урожай на радість усім людям.

З давніх-давен в Україні зберігалася традиція відзначати обжинкове свято. Люди раділи багатому врожаю, новому хлібові, славили працю хліборобів. На святі лунали веселі урочисті обжинкові пісні, в яких величалися роботящі руки.

Сьогодні ми говоритимемо про те, без чого не уявити ані степової далі, ані самого життя. А про що саме, спробуйте дізнатися, коли послухаєте нашу гостю.

Заходить осінь із кошиком у руках, у кошику – хлібні вироби.

Осінь. Осінь я, за сосною,

Ось і листя в'яне...

Осінь я, за мною

Йдуть густі тумани

Осінь я, осіннім листям засипаю.

Осінь... Трави сонні долу нагинаю.

Ранками імлиста , вдень – як позолота.

Обриваю листя – це моя робота.

Добрий день, милі діти!

Мене, напевно, зачекались?

Та вже прийшла моя пора,

І ви мене усі впізнали –

Я – щедра осінь золота,

Прийшла до вас на урок.

І вам, любі діти, принесла

Даруночків багато.

Дівчинка- Осінь віддає корзинку з хлібними виробами

У ч и т е л ь. Дякуємо тобі, Осене» Залишайся у нас у класі.

Ну що, діти? Ви здогадалися, про що сьогодні говоритимемо?

Д і т и. Про хліб.

Пісня «Ой на горі жито»

У ч и т е л ь. Так, ітиметься про людську святиню – хліб наш насущний...

Певно, чули ви, малята,

Вже бне раз такі слова:

«Хліб потрібно шанувати!

Хліб усьому голова»!

Він вічний і святий – цей хліб,
Чи в паляниці на столі у хаті,
Чи зв'язаний в важкий тужавий сніп,
Де колоски шепочуть вусаті.

- На святі сьогодні ми поговоримо про те, як хліб прийшов на стіл, ознайомимося і послухаємо вірші поетів, як оспівували хліб, розкажемо про народні звичаї та обряди, пов'язані з хлібом, послухаємо ваші розповіді про прочитані твори і ще багато цікавого.

У ч е н и ц я (*взявши до рук коровай на рушнику*). Сьогодні ми величатимемо хліб. У нього вкладена праця людська, мудрість і сила.

У ч и т е л ь. Хліб – усьому голова. Мабуть, ці слова ви вже чули багато разів, і вони стали значними і буденними. Але до хліба не можна ставитися побуденному. Це святиня людська, і скільки не минає років і тисячоліть, а він залишається святим і величним завжди. У чому ж ця сила і велич хліба?

- Хліб на столі – це велика радість людям! Свіжий, духмяний, він увібрав у себе тепло сонця, всю щедрість матінки-землі, всю снагу і невтомність людської праці.

Хліб! Яке щире і тепле почуття поваги викликає це слово у серці кожної людини!

Чи знаєте, як пахне хліб? Заплющмо очка і відчуємо цей запах.
(Висловлювання дітей: пахне духмяним полем, теплим літом, теплом сонячного проміння, крапельками роси, натрудженими руками, радістю, щастям, працею хлібороба, соками землі, колосками, сонцем красним...).

У ч е н и ц я. Пахне хліб, як тепло пахне хліб!

Любов'ю трударів і радістю земною,

І сонцем, що всміхалося весною,

І щастям наших неповторних діб –

Духмяно пахне хліб!

Виступ татуса хлібороба.

У ч и т е л ь. Почнемо розмову про те, який шлях долає хліб із поля до столу.
З чого починається хліб?

Зернятко починає колос ,безмежний хлібний лан.

Тож приготуйтеся, дітки, слухати казочку – про подорож зернинки.

Розповідають підготовлені учні, під час розповіді демонструють ілюстрації.

1. Ішла зернина довго, дуже стомилася і вирішила відпочити. Вона лягла в теплу і пухкеньку земельку.
2. Лежить зернинка, відпочиває. Тепло їй. Затишно. І ось з'явився дощик зі своїми срібними відерцями, та й полив земельку.
3. Напилася зернинка водички і почала проростати маленькими росточком. Ось уже він з'явився маленьким зеленим гострятьсяком.
4. Тепле сонечко, жирна земелька, рясний дощик допомогли набратися сили росточку. А щоб ще сильнішим він ріс, до нього приходив добрий Чарівник, який удобрював земельку.
5. Ріс росточок, набирався сил і ось одного разу сталося диво. Він став чудовим колосом, на якому було багато зернинок.
6. Колосок щодня ставав усе красивішим, сильнішим, мужнім. Наливався соками землі. І коли зернятка достигли, стали золотими, то дуже хвилювалися: що з нами буде?
7. Даремне зернятка хвилювалися. Уранці поле прокинулося від гуркоту. Це були комбайни, трактори, машини і потекли зернятка золотим дощем в кузов.
8. І повезли машини зернятка до млина. А там на них чекав добрий старий мельник, який перетворив золоті зернятка на біле-біле борошно.
9. Інші машини повезли борошно до хлібопекарні. І тут чудові майстри-пекарі з борошна спекли запашний, духмяний хліб.
10. І ось він –

Хлібчик духовитий –

З хрустом кірочки смачним

Ось він –

Теплий, мов налитий

Щедрим сонцем золотим.

У ч и т е л ь. З хлібом у нас

Зустрічають гостей,
Хліб на весіллях
Цвіте в короваї.
І кращих немає
На світі вістей,
Ніж хліб уродився
У рідному краї.

У ч и т е л ь. У казочці начебто усе так просто. А насправді – це важкий шлях хліба до столу. Багато безсонних ночей проживе хлібороб, аж доки наллється зерно і схилиться колос під його вагою. Від посіяного в землю зернятка до збирання врожаю мине багато днів і ночей. «Як вродить жито, то й будемо жити», - говорили люди.

А зараз перевіримо, які ви спостережливі. Назвіть професії людей, які допомагають зернинці перетворитися на хліб. (Тракторист, агроном, комбайнер, шофер, пекар).

Хліб – святий, хліб – життя. Багато поетів, композиторів оспівували хліб у своїх творах. І зараз ми послухаємо вивчені вами пісні та вірші.

Українська народна пісня «Круть і Верть».

Колосок

Він виріс з зерниночки І під вітрами буйними
З тоненької билиночки Шумить, шумить воно.
Вітри блакитні віяли Ой, буде втіха кожному,
А хмари дощик сіяли Невтомному, тривожному,
Колоссячко пишається Хто виростив і виходив
На сонці наливається, Це золоте зерно.

Л. Забашна

Хліб

Хліб тобі не зайчик носить:

Брат мій сіє, тато косить.

Хліборобом хочу стати,

Як мій братик, як мій тато.

Прибіжить із лісу зайчик –

Сам подам йому окрайчик.

Хліб

Тільки-но з печі, Наших морів

Скоринка в золі – Не стривожена синь,

Свіжа хлібина Шлях до зірок.

Лежить на столі. У космічну глибіню.

День розпочався Кажуть в народі

З цієї хлібини... Правдиві слова:

В ній наш достаток, Хліб-годувальник –

Могутність країни Всьому голова

Прислів'я та приказки про хліб

Не страшна біда, коли є хліб і вода.

Лежачого хліба ніде нема.

Сій вчасно – вродить рясно.

Посій упору, будеш мати зерна гору.

Не кожух гріє, гріє хліб.

Яка пшениця, така й паляниця.

Земля-годівниця аж парує, та хліб людям дарує.

Поганого хліба немає – погано, як нема хліба.

Загадки

Одгадай загадку: кину її в грядочку, нехай моя загадочка лежить до весни.
(Озимина)

Чашечка медку закопана в льодку до нового годку. (Озимина)

Ноги на полі, середина надворі, голова на столі. (Корінь, стебло, зерно)

Що то за звір, що ні чоловік, ні звір, а має вуса? (Ячмінь)

У хлів іде без шкіри, а виходить із шкірою? (Хліб у піч та з печі)

Ріжуть мене ножакою, б'ють мене ломакою, за те мене отак гублять, бо всі мене люблять. (Хліб)

Отже, уміймо цінувати не примарне, а справжнє наше багатство – хліб.
Кожного разу, беручи в руки запашну скибку хліба, згадуймо його творців.
Шануймо їх працю!

